

Jonathan Valin – Magico Mini II eleştirisi

Alon Wolf'un çığır açan iki yollu monitör hoparlörü, Magico Mini'yi ilk kez 2006 Ocak ayındaki CES fuarında dinledim, benimle birlikte Robert Harley, Wayne Garcia ve Harry Pearson üzerinde de dokunaklı bir etki yaratmıştı. Hemen akabinde hakkında bir inceleme yazısı yazdım, 163. sayıda, o günden beridir de baş referansım olarak benimle birlikte.

En başından itibaren Mini'ler tartışmalıydı, yirmi bin doların üzerinde satış fiyatı olan (özel masif standları dahil) tüm iki yollu hoparlörlerin karşılaşacağı tarzda. O zamanlar bazıları (şu andaki bazıları gibi) baslarda 45Hz'in altına bile inemeyen iki yollu bir hoparlörün bu kadar para etmesini anlayamıyorlardı. Çıkış noktalarını gayet iyi anlıyorum; Mini'nin parası ile 45Hz'in çok daha aşağılarına inen pekçok dinamik hoparlör satın alınabilir.

Benim için ise problem, 45Hz'in üzerini Mini kadar gerçeğe yakın canlandırabilenine rastlamış olmamamdı (Mini II çıkana kadar). Orta baslardan en üst tizlere kadar Magico Mini iki yollu, konili bir hoparlör için düşük kolorasyon ve high fidelity alanlarında yeni standartlar belirliyordu, daha bir "tek parça" çalıyor ve yarattığı (müthiş) sahnenin içerisinde dinlediğim tüm diğer dinamik hoparlörlerden daha iyi yok oluyordu, kendine doğru akan bilgileri (LP/CD'den ve daha sonra amfiden akan) öylesine arkası görülebilen bir şeffaflıkla iletiyordu ki, benim için bu özellik sadece preamfileri tarif ederken geçerli olabilirdi, hoparlörleri değil.

Bu nedenle, Mini'lerin incelemesini henüz bitirmiştim ki, Wolf arayıp da "önemli" bir güncellemeden bahsettiği zaman elimdeki çifti Mini II yapmak için hiç istek duymadım. Mutlak sese böylesine yaklaşan bir ürün (ve açıkçası çok da sevimli) nasıl olur da daha iyileştirilebilirdi ki ? Her ne kadar Wolf, Mini II'nin Magico tarafından tasarlanan yeni 178mm çapındaki Nano-Tec bas ünitesinin Mini'de kullanılan 178mm çapındaki titanyum/sandviç orta-basından daha aşağılara indiğini söylese ve yeni "eliptik simetri" geçiş devresinin (ESXO) Mini'nin zaten yok denecek kadar düşük olan kolorasyonunu daha da aşağılara çektiğini ve hoparlörü bir tür daha kolay sürülebilir hale getirdiğini anlatsa da, yaptıklarının basları biraz daha aşağılara çekmek için Mini'nin o sihirli orta seslerinden traşlamak olduğundan korkuyordum (kesinlikle istemeyeceğim bir traşlama).

Güncellemeyi geciktirmek için tüm çabalarımın sonra nihayet 2007 yazında Mini'leri Bay Area'ya geri yolladım. (Bu arada her Mini sahibinin aynı şeyi yapabileceğini ve ödeyecekleri bedelin Mini ile Mini II arasındaki fark kadar olduğunu belirteyim, orijinali satın almış olanlar için iyi bir fırsat gerçekten). İki hafta sonra geri döndüler, tek görülebilen değişiklik gümüş renkli titanyum/sandviç koninin yerini Nano-Tec bas ünitesinin almış olduğu idi.

Orijinal Mini'de olduğu gibi Wolf, yeni sürücü ve geçiş devresini de birkaç yüz saat pişirmemi rica etti (yeni sürücüde altın gümüş karışımı, yumruk büyüklüğünde bir Raimund Mundorf kapasitör kullanılıyordu ve fiyatı 300 Dolardı, yani hoparlör tasarımında genelde kullanılan Solen kapasitörlerin altı katından daha pahalıydı). Ben de aynen o şekilde yaptım. Sonra...pişmiş olan Mini II daha mı iyiydi ? Eh, inanması zor olabilir (benim için kesinlikle) ama, evet, daha iyi ve az bir farkla da değil. Zaten o güne dek sahip olduğum en mükemmel iki yollu monitörlerden biri olan hoparlör şimdi, bugüne dek evimde dinlediğim en iyi dinamik hoparlör olmuştur!

Süperman'ın günlük kıyafetlerini çıkartması gibi Mini II de genellikle mini monitörlerle ilişkilendirdiğimiz sınırlamaları çıkartıp atmıştı, bugüne dek dinlediğim iki yollulardan daha çok, bir full-range'e dönüşmüştü ve bu dönüşümü de sahip olduğu; aşağıdan yukarıya

kopuksuz ahengini, düşük distorsiyonunu, yüksek çözünürlüğünü, natürel tını renklerini, mükemmel dinamiklerini, duvardan-duvara-yerden-tavana sahnesini, canlıya yakın imgelemesini ve orijinal Mini'yi high-end'in mihenk taşlarından biri yapan benzersiz "yok olma" özelliğini koruyarak yapmıştı.

Benim için, Mini II, gerçekten, sadece harika bir hoparlör değil, bir öğreti de oldu; high-end'in gerçek sesi yaratabilme arayışında ne kadar ilerlediğini takdir ettiren bir araç. Mini II'nin yok denecek kadar düşük kolorasyonu, standard belirleyen şeffaflığı ve elektromekanik anlamda kesin görünmezliği sayesinde şunu anladım ki, günümüzün komponentlerinden en iyilerinden bazıları (maliyet göz ardı edildiğinde) kendi elektromekaniksel imzalarını atmaya başlamışlar ve bir hi-fi sistemden duyuyormuştan ziyade canlı müzik dinliyormuş aldatmacasını yakalamayı beceriyorlar, hakikaten o kadar inandırıcılar (tabii daha çok fırın eklemek yememiz lazım).

Mini incelememde olduğu gibi Mini II'nin yarı ekosuz ortamdaki ölçümlerini göstererek başlayayım (bu arada, grafiklerin, her ne kadar meşru olsalar da, uzun dinleme seanslarında benim neleri dinlediğimi göstermeleri açısından konduğunu belirtmeliyim). Bu frekans cevabı grafiğinin şekli her ne kadar Mini'ninkini andırıyorsa da, birkaç tane ana fark mevcut. İlki, Mini'nin 50Hz'in aşağısında oktav başına 12dB gibi güçlü bir şekilde kesildiği yerde şimdi, Mini II, 35Hz'e kadar düz bir şekilde iniyor (Mini'den neredeyse yarım oktav daha aşağıya) ve bu özellik benim "bas dostu" odamda daha da aşağılara iniyormuş hissi yaratıyor.

Bu, beyler, birkaç basit hertz değil; bu, David Bowie'nin "Little Wonder"ındaki sintisayzırı duyma ya da Paula Cole'un "Tiger Lily"sinin yerin altına girip akması ve ayaklarınızın altında sanki bir hi-fi metrosu varmış da yer boyunca parkeler yerlerinden oynuyormuşcasına hissetme farkı demek. Bu, Mendelssohn Org Sonatları'ndaki (Mendelssohn at Jamaica Plain [Sheffield]) orgun 32Hz pedal noktasının, odanızı bir deprem gibi salladığını ve odanızın, ayağınızı çarptığınız bir sehpanın üzerindeki çay bardaklarının şingirtıları gibi takırdadığını duymanın farkı demek. Bu, gerçek fiziksel güç demek, alt oktavların mevcudiyeti ile hayaleti arasındaki fark demek.

Her ne kadar bas seslerdeki bu aşağılara inme, güç ve varlığı abartmak zor ise de Nano-Tec orta/bas, neticede halen 178mm çapında bir sürücü ve Wison-Benesch Torus'un 45cm çaplı sürücüsü ya da MBL 101E'nin 30cm çapındaki sürücüsü kadar fazla havayı hareket ettiremiyor. Yine de, iki yollu bir mini monitör için bu baslar standard belirleyici nitelikte ve böyle olmaları sadece altlara eklenti yapılmasından değil, var olanın korunmasından ileri geliyor. Orijinal Mini'nin çok derin basları yoktu belki, ancak seslendirebildiği alt sesleri, istisnai bir temizlik, hız ve düşük distorsiyon ile seslendiriyordu ki, bu özellik, sürücü sisteminin iç lineerliğinden ve kutu ile bas portu kolorasyonlarının yokluğundan kaynaklanıyordu.

Hem o, hem de Mini II (tamamen aynı kabini kullanıyor) akustik süspansiyon ya da "mühürlü kutu" tabir edilen tasarıma sahip; bu tasarımda, kabinin içerisindeki hava bir "yay" vazifesi görür, bas diyaframının rezonanslarını kontrol etmede yardımcı olur ve düz, esnek, düşük distorsiyonlu frekans cevabı elde edilmesine katkıda bulunur. Bu tür kapalı kabinlerin içerisindeki basınç çok yüksektir, Wolf'un böylesine cesur uçlara uzanmış olmasının bir nedeni de yaptığı kabinin sınırlarını keşfetmek olsa gerek. Orijinal Mini eleştirimde de belirttiğim gibi, Wolf'un kabini, her biri 17 adet Baltik huş ağacı levhasının bir araya gelmesinden oluşan 25mm kalınlığında 16 yatay katmandan oluşuyor, bu katmanlar da dahili olarak iskelet desteğine sahipler. Sürücülerin kutudan tam bağımsız olmaları için de bas ve tiz

üniteler huş ağacına değil, 6061-T6 hava sanayi vasfında alüminyum kütükten oyulmuş 40mm kalınlığındaki ön panele tutturulmuşlar (ön panel de arka panele bağlı).

Gözyaşı damlası şeklindeki huş ağacı kabinlerin, kırılma (diffraction) yaratabilecek herhangi keskin yüzeyleri bulunmuyor ve ön paneldeki alüminyum plakanın kendisi de kırılma yaratmayacak şekilde, pahalı bir işlemle, kıvrımlı hale getirilmiş. Bir bütün halinde bakıldığında Mini'nin kabin şekli ve yapısı, ne kutunun ne de "sürücülerin kutuya tutturulmalarının" titreşime yol açmasına izin vermiyor. Yeni Nano-Tec bas bu avantajdan Mini'nin titanyum sandviç orta/basına göre daha fazla yararlanıyor, sadece daha altlara inmiyor, aynı zamanda, aynı ses seviyesinde daha yüksek ve daha açık çalıyor.

Pratikte bunun anlamı, Lutoslawski'nin harika Concerto for Orchestra'sındaki Passacaglia bölümünün başında yer alan harp ve basların seri pizzicato'su (parmakla çekerek çalma) aynı ses yüksekliğinde Mini I'de olduğundan daha bir "orada", zayıflık ve geridelik daha az, şekiller daha masif ve daha mevcut, Mini'nin öne çıktığı iç detay, tını ayrımı, ton rengi ve dinamik güç özellikleri daha da iyileşmiş. (Bu arada, akustik süspansiyon tasarımların daha sıkı, aşırı kontrollü ve alt oktavlarda çok "kibar" olduğunu savunan portlu bas hayranlarının, bahsettiğim Lutoslawski parçasının kapanışına yakın gerçekten seslendirmesi zor "bas davul" vuruşunu Mini II'de (ve hatta orijinal Mini'de) duymadıklarından eminim. Her iki hoparlörde de tanık olabileceğiniz bu anlık sesler, hem sizi hem odanızı mermi gibi vuracaklar.)

Nano-Tec teknolojinin getirdiği değişikliği sadece alt oktavlara bağlamak yanlış olur. Neticede bu ünite bas olduğu kadar orta ses ünitesi görevi de görüyor ve hem orta band hem de alt tizler bu artmış lineerlik ve düşük distorsiyondan eşit şekilde faydalanıyorlar, ton rengine bir yumuşaklık, bir akıcılık ve bir yoğunluk, pencere benzeri bir şeffaflık ve kıyaslandığında orijinal Mini'yi bir parça kaba, "beyaz" ve kumlu bırakan bir nötürlük kazanmışlar. O güne kadar dinlediğim iki yollu, konili hoparlörlerin içerisinde Mini, nötüre en yakın olanı idiye de, üst ortalarda ve üst tizlerde bir parça parlaklık eklendiği hissi vermiyor değildi. GamuT ve Focal incelemelerinde fark ettiğim bu özellik hoşuma da gitmişti çünkü, piyanonun üst oktavlarına bir parça ışıltı katıyor, yaylı ve üflemelilerde üst oktavlara parlaklık veriyor ve hemen her noktada bir nefes gerçekçi hava yaratıyordu.

Mini'de hiçbir enstrüman ya da ses, üzerinde kapkara bir tavan asılıymış gibi ses vermiyordu, aksine herşey ışıltılı şekilde aydınlatılmıştı, aşırı parlaklığa kaçmadan. Alon ve ekibi, şu bildiğiniz BBC monitörlerinde kullanılan psikoakustik kurnazlıktan da feyz alarak Mini'nin sesini parlaklığa ve köşeliliğe kaçmadan "açık ve havadar" ayarlayabilmişlerdi. 163. sayıdaki frekans cevabı grafiğine bakarsanız, Mini'nin 1-5kHz arasındaki netlik (presence) alanında ufak bir oyuk görürsünüz.

Bir şekilde "bas korkak" olan hoparlörler için (tipik iki yollular gibi) burası kritik bölgedir, çünkü, burada oluşacak bir kavis veya hafif artış (kulağın en hassas olduğu nokta) ile derin baslardaki yuvarlanma, orta ile üst baslar arasında ufak emilme ve üst tizlerde bir parça yükselme ile birleştiğinde hoparlör, "tiz ağırlıklı" olarak çalacaktır; parlak, zayıf, agresif. (Bu netlik bölgesinde "düz" ölçülen iki yollular bile bu tarz davranabilirler, genel dengeleri, sübjektif olarak tize doğru yatkın olabilir, örneğin; Focal/Jmlab Electra 1007Be).

"Netlik" bölgesinde "gundry dip" diye adlandırılan, aynı zamanda Mini'nin bas ve tizi arasındaki geçiş devre frekansını da kapsayan bu oyuk, Revelator tizin "parlaklık" alanındaki hafif çıkışını da kompanze ediyor (ve aynı zamanda bas/orta ünitenini üst ortalarda yer alan kırılma modallerinin duyulumunu da engelliyor). Neticede ortaya, orta bandda köşeli, kaba ya

da aşırı agresif olmayan, hızlı, havadar, parlak ve hepsinden önemlisi canlı gibi çalan bir hoparlör çıkıyor. Mini II bu kurnaz psikoakustik stratejiyi daha da ileriye taşıyor. “Netlik” bölgesindeki maksatlı oyuk hala orada, ancak Mini II’de biraz daha az, hemen yukarıdaki parlaklık bölgesindeki kavis de daha az belirgin.

Ses açısından netice (alt seslerdeki büyük ilerleme ile birlikte), artık “hiç” parlak çalmayan, tize yatkın olmayan bir hoparlör. Mini’nin üst ortaları ve alt tizlerinde yer alan hafif beyazımsı granül (orijinal Mini’nin sesini Magnepan’ın planar manyetik hoparlörlerine benzeten özellik) ortadan kaybolmuş. Tepeden ayağa zaten var olan denge şimdi, nötürün tam ortasına denk geliyor, bu anlamda Maggie’den daha çok Quad’vari (gerçi statığın karşılaştırılmaz anlık hızının tamamı yok) ve orta ile tiz çözünürlüğü, ki, bana göre dinlediğim en yüksek çözünürlüklü dinamik hoparlör sisteminden biriydi zaten, şaşılacak derecede daha da yukarılara çıkmış. Mini II’de dinleyip de yeni birşeyler keşfetmediğim LP ve CD yok gibi.

Önceden duyulması zordan imkansız doğru değişen şarkı sözleri, enstrüman detayları veya kompleks stüdyo mikslerinin katmanları birdenbire kristal berraklığa kavuştular, hem de analitikliğin en ufak zerresi bile olmadan. Gerçekten de Mini II’ler, zaten mükemmel olan Mini’lerden, tını ve doku alanında belirgin olarak daha zengin ve daha natürel. Hepsinden iyisi de, genel realizmin (söyleyen vokalist ve çalan müzisyenlerle aynı yerde olma, mutlak sese daha yakın olma hali) dinamik bir iki yollu hoparlör açısından, ulaştığı yeni seviye.

Tanıdık kayıtlar (pekçoğunu eski Mini’lerde aşırı “canlı” olarak adlandırdığım) sanki üç hafta sonra dünyanın en iyi spa’sından çıkıp da gelmişler gibi yenilenmişlerdi. Birisi bana deseydi ki, Mini’nin harika ortaları bu oranda daha da iyileştirilecek (dürüst olmak gerekirse, Alon anlatmayı denemişti aslında) kesinlikle inanmazdım. Ama işte, duymak inanmak demek. Mini II mükemmel bir hoparlör mü?

Tabii ki değil (yoksa Magico ne diye V3, M3.5, M6 ve Ultimate modelleri üretsin ki?). Ancak şimdi öylesine full-range olmuş ki, mini monitör olduğunu düşünmek oldukça zor, ancak Mini II tabii ki, iki yollu dinamik bir hoparlörün bazı zayıflıklarını üzerinde barındırıyor. Dinlediğim tüm iki yollulardan daha canlıya yakın bir imgeleme yaratsa da imgeleri, ehem, 2 metre boyundaki Rockport Hyperion’la kıyaslandığında mesela, hala canlı olandan daha ufak. Bas ve tüm seslerde şaşırtıcı bir dinamikliği olsa da, Rockport gibi büyük bir çok yollunun dinamik alanına ya da MartinLogan Source gibi (yakında inceleyeceğim 2000 Dolar değerinde müthiş bir elektrostatik hibrid) tamamen “anlık” hıza sahip değil.

Revelator’ın tizleri yumuşaklık açısından çok iyileştirilmiş ve kolorasyondan arındırılmış olsalar da, mesela Prepared Piano albümündeki piyanoyu bir Gamelan Orkestrasına (vurmalı çalgılardan oluşan Endonezya orkestrası) dönüştürebilen Focal/Jmlab Electra 1007Be’nin berilyum tizleri kadar “hızlı” değiller. Basları şimdi daha aşağılara (odayı da kullanarak), 20’lerin hemen üstlerine doğru uzanıyorsa da, alt frekanslarda Wilson-Benesch Torus’un büyük sürücüsünün hareket ettirebildiği kadar hava kütlesini harekete geçiremiyorlar (gerçi böylesine minik bir hoparlörden gelen güçlü hava akımının sizi şaşırtacağından da eminim).

Orijinal Mini’den daha yüksek ve daha istekli çalsa da, eh, 49,000 Dolarlık MBL 101E’den daha yüksek çalamıyor, ayrıca 101E’nin yaptığı gibi, özellikle güçlü pop müzikte, iç organlarınızı titretmiyor. Diğer taraftan, Rockport Hyperion ne kadar otoriter de olsa, ne Mini II kadar “bütün” (tek sürücülü hoparlör gibi) çalabiliyor (W-B Torus ile bütünleştirilen MartinLogan ya da orijinal Mini ya da diğer çok yollu koniler, hatta Magico M6 bile, bu denli

“bütün” çalmıyorlar) ne de Mini II'nin yarattığı kadar inanılmaz, sarmalayıcı genişlikte ve duvarları yok eden derinlikte bir sahne yaratabiliyor.

Mini'ler gibi ses sahnesinin içerisinde de kaybolamıyor (diğerleri de aynı şekilde, MBL 101E haricinde). Bütün o istisnai çözünürlüğüne rağmen Focal berilyum tizler Mini II'nin Revelator'ından daha çok göze batıyor, hoparlörü Mini II'nin olduğundan daha az “bütün” yapıyor, daha üst seslere yatkın hale getiriyor, bu arada MartinLogan'ın istisnai anlık hızı da orta bandda yoğunluktan, tını ve dokudan bir parça taviz gerektiriyor. Şimdi ve burada, özellikle dinleme alanları sınırlı olan dinleyiciler için (gerçi bu hoparlörler büyük odalarda da çok iyi çalışıyorlar) Mini II'ler böylesine kompakt boyutlardan full-range'e en çok yaklaşan sesi çıkarabilen, dinamik hoparlörler.

Önümüzde; hemen hemen renksiz, yukarıdan aşağıya hiç kopukluğu olmayan, istisnai bir “yenilenmiş” bas esnekliğine sahip, orta banddaki tını ve dokuları fenomen tarzda (ve fenomenal şekilde iyileştirilmiş) üretebilen, tizlerdeki yumuşaklığı ve nötürlüğü arttırılmış, iki yollu için şaşırtıcı sert vuruşlu ve geniş dinamikler üretebilen (baslarda bile) ve sahneleme ile imgelemede paranın satın alabileceği en iyilerden biri (en iyisi değilse eğer) duruyor. Mini bir klasik idiyse (ve öyleydi), Mini II tartışmasız, bir klasiğin iyileştirilmiş hali.

Bildiğim en iyi iki yollu hoparlör; dünya çapında bir iletici ki, sadece müziğe (her tarz müziğe) açılan bir pencere değil, aynı zamanda bana olduğu gibi size de, modern high-end audio teknolojisinin ne kadar iyi seviyeye geldiğini gösterecek bir ürün. En hararetli tavsiyelerimi aldığımı ve bu yazıdan itibaren dinamik hoparlör olarak referansım olduğundan bahsetmeye gerek yok sanırım.